

روزنامه همدلی

روزنامه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
چهارشنبه ۱۲ مرداد ۱۴۰۱ ۵ محرم ۱۴۴۴ ۳ آگوست ۲۰۲۲ - شماره ۱۹۹۱ - سال هفتم <p>۸ صفحه - قیمت ۲۰۰۰ تومان - ضرب کیفیت ۶۷۴</p>
<p> hamdelidaily.ir news@hamdeli.com www.hamdeli.com t.me/HamdeliNews</p>
صاحب امتیاز، مدیر مسئول: ولی‌الله شجاع‌پوریان <p>سردبیر: فضل‌الله یاری</p> چاپ: ۰۲۱ - ۴۴۵۳۳۷۲۵ <p>نشانی: تهران- میدان انقلاب - خیابان کارگر شمالی- کوچه مهر- پلاک ۶- طبقه اول- واحد ۳</p> تلفکس: ۰۲۱۶۶۹۱۲۷۵ - ۰۲۱۶۶۹۱۲۷۱

چهره

«**کریستف بالایی**» مترجم و پژوهشگر فرانسوی ادبیات و زبان فارسی در گذشت

واسطه ادبیات معاصر ایران و فرانسویان

کریستف بالایی، استاد ادبیات و زبان فارسی اهل فرانسه در ۷۳سالگی از دنیا رفت. بهادر باقری، عضو هیات‌علمی گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه خوارزمی با اعلام این خبر نوشته است: زبان و ادب و فرهنگ ایرانی، عاشق فرزانه‌ی دیگری را از دست داد. کریستف بالایی (۱۹۴۹-۲۰۲۱)، ادیب و پژوهشگر برجسته نام‌آشنای فرانسوی، استاد زبان و ادبیات فارسی در فرانسه و متخصص ادبیات معاصر ایران و مترجم آثار ادبی فرانسوی به زبان فرانسه، به دیار باقی شناخت. اهالی ادبیات به‌ویژه ادبیات داستانی، سال‌هاست که با کتاب‌ها، مقالات و ترجمه‌های گران قدر ایشان آشناشدیم و همواره قدردان همت و ارادت ژرف و بی‌پایان ایشان به گنجینه‌ی ادبیات و فرهنگ ایران‌زمین بوده‌اند. وی ابتدا ادبیات فرانسه‌ی خواند و پس از آشنایی با زبان فارسی، سخت دل‌بسته‌ی آن شد و تا پایان عمر درخشان‌ش، به معرفی و نشر آن، همت گماشت. این ادیب فرانسوی از دانشگاه نانتر پاریس دکتری ادبیات تطبیقی گرفت و در همان سال از مدرسه زبان‌های شرقی، دیپلم زبان فارسی دریافت کرد. پس‌ازآن برای پروژه‌های تحقیقی به ایران آمد. او طی اقامت خود در ایران، نخست به‌عنوان پژوهشگر و پس‌ازآن در مقام رییس انجمن ایران‌شناسی فرانسه در تهران، به مطالعه در ادبیات معاصر فارسی پرداخت و شروع به تحقیق در این زمینه کرد. به همین دلیل، تز دکتری خود را با عنوان «تکوین رمان مدرن فارسی» انتخاب کرد. وی پس از بازگشت به فرانسه به تدریس زبان و ادبیات فارسی در مؤسسه لانگ ژو پرداخت و این تجربه را سرآغازی برای ترجمه آثار ایرانی می‌دانست. از سال ۱۹۸۹ در مؤسسه ملی زبان‌ها و تمدن‌های شرقی به تدریس زبان و ادبیات فارسی و

حافظه تاریخی

۱۰ سال سرنوشت‌ساز: از قتل شاه شهید تا عدل مظفر

روزی که فرمان مشروطیت امضا شد

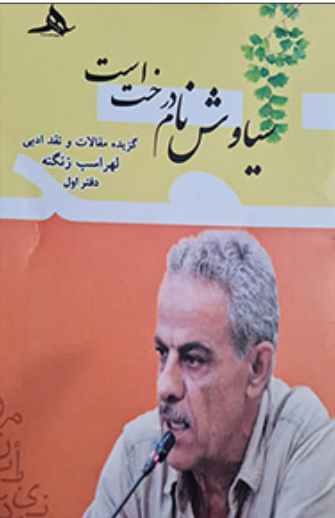

در تقویم مناسبت‌ها، ۱۴ مرداد را سالروز امضای فرمان مشروطه می‌دانند. حال آن‌که این فرمان، ۱۳مردادماه توسط مظفرالدین شاه امضاشده است. البته ممکن است ابلاغ اولیه فرمان مشروطیت، ۱۴مرداد بوده باشد. از روزی که ناصرالدین‌شاه در حرم حضرت عبدالعظیم توسط میرزا رضای کرمانی به قتل رسید(۱۲۷۵) تا امضای فرمان مشروطه(۱۲۸۵) ۱۰سال بیشتر طول نکشید، به دنبال ترور ناصرالدین‌شاه، امین السلطان که با زیرکی تمام توانسته بود افکار عمومی را از کشته شدن شاه، منحرف و چنین وانمود کند که ناصرالدین‌شاه از سوءقصد، جان سالم به دربرده، طی تلگرافی قتل شاه و پادشاهی مظفرالدین میرزای، ولیعهد میان‌سال قاجاریه را به تبریز اطلاع داد.مظفرالدین شاه ۴ساله هم در تلگراف متقابلی امین السلطان را در جایگاه صدراعظمی تثبیت کرد و با ۱۰۰هزار تومانی که از طرف امین السلطان برای او حواله شد، با پیشکاری عین الدوله و در معیت حکیم الملک، سید بحرینی، بصیرالسلطنه و امیر بهادر حسین پاشاخان وارد تهران شد و تاج‌گذاری کرد و در ابتدای کار مالیات نانو‌ها و قصاب‌ها را که باقر عاقلی آن را سالیانه ۲۰۰هزار تومان ذکر کرده(روزشمار تاریخ ایران، ص ۱۱) بخشید.یک سال بعد امین السلطان از صدارت عزل و به یک تبعید شد و عزل و نصب‌هایی صورت گرفت و پس از به دار آویخته شدن میرزا رضای کرمانی، جنازه ناصرالدین‌شاه که قریب یک سال در تکیه دولت امانت بود، با تشییع مقصلی به شهری انتقال یافت. مظفرالدین شاه در سال ۱۲۳۱شمسی(۱۲۶۹قمری) به دنیا آمد و پنجمین پسر ناصرالدین‌شاه بود. ناصرالدین‌شاه پیش از او سه تن از فرزندان خود را به‌عنوان ولیعهد تعیین کرد که هر سه در کودکی درگذشتند و کامران میرزا که پسر چهارم ناصرالدین‌شاه بود، به علت این‌که مادرش از قاجاریه نبود به ولیعهدی انتخاب نشد و نوبت به مظفرالدین میرزا رسید. وی در ۱۸دی ۱۲۸۵ و ه‌ماه پس از امضای حکم مشروطه در ۴۵سالگی درگذشت و جنازه‌اش مانند جنازه ناصرالدین‌شاه، در تکیه دولت به امانت گذاشته شد و چندی بعد طایق وصیت خودش به کریلا انتقال داده شد. ۱۴جمادی‌الثانی ۱۳۲۴ق(۱۳مرداد ۱۲۸۵ ش) بود که مظفرالدین‌شاه، حکومت مشروطه را که به خط قوام‌السلطنه بود، امضا و ابلاغ کرد و به فاصله سه روز، دست خط دیگری در تأیید فرمان مشروطیت صادر کرد که در هر دو فرمان، روی خطاب شاه به صدراعظم وقت میرزا نصرالله‌خان مشیرالدوله است که به دنبال برکناری عین الدوله از صدارت به‌فرمان شاه، در هفتم جمادی‌الاول ۱۳۲۴قمری به نخست‌وزیری رسیده بود. گفتنی

نگارخانه

چند نگاه بر کتاب «سیاوش نام درخت است» با زیر عنوان (گزیده مقالات و نقد ادبی) از لهراسب زنگنه

نقد جهان‌شمول و فرابومی

لهراسب زنگنه در زمینه شعر هم وقتی به «جهان‌شاعرانگی» هرمز علی پسر ورود می‌کند باز سری به تاریخ نقد جدید می‌زند و از ریچاردز و رولان بارت و حاکمیت متن و مرگ مؤلف سخن می‌گوید و نقی به شاعران آگاهی و نه مرگ‌اندیشی) به تعبیر خودش و بی‌وفایی جهان ذهن و زبان او را تسخیر کرده است...» زنگنه نگرش و اندیشه‌ی فلسفی و هستی‌شناختی علی پور را برمی‌آورد و نگاه فلسفی شاعر را به نگاه خیام طاق می‌زند و چند پار از شعر شاعر را به‌عنوان نشانه مقابل چشم مخاطب می‌گذارد و خط وربطی میان اشعار علی پور با عسان کنگانی عرب، نجیب محفوظ مصری، آدونیس...لورکا، یتیس، ریلکه و پار به وجود می‌آورد و نتیجه می‌گیرد که اگر سروده‌های علی پور ترجمه شوند در آفق‌های دورتری به پرواز درمی‌آیند: «سپیدی جهان کجاست؟ سپیدی آب‌ها را که دیده‌است؟ که من نمی‌دانم از این جهان چه می‌خواستم؟ که این‌همه تنهایی و دوست دارم.» لهراسب زنگنه بوطیقا و مانیفست اشعار و نویسندگانی چون فرخ منش، اردشیر صالح پور، نوری تهماسبی، اسد پور، محمد صادق دهقسان و امثالهم را بیرون کشیده و در چند مقاله پیرامون نقد ادبی و سوبه‌های انتولوژی در شعر سخن رانده و ۱۲مزامیر اهوازی را در کتاب «سیاوش نام درخت است» گنجانده است. از نگاه لهراسب زنگنه، نقد همواره با پرسش‌ و پرسشگری همراه بوده است و همچون فلسفه که پرسش از مفاهیم کلی هستی است .نقد هم پاسخ می‌دهد. سستی متن است. کنکاش در کنه متون ادبی، نشان دادن کمیت و کیفیت، نمود و ماهیت، شکل محتوا و تضاد و وحدت موجود

میدان

آیین‌های محرم در استان فارس: از چک‌چکو تا چارچو

سبک خاص برگزاری برخی از آیین‌های سنتی که مردم فارس در این ایام برگزار می‌کنند از قدمت زیادی برخوردار است که حتی نام تعدادی از آن‌ها در فهرست آثار معنوی کشور به ثبت رسیده است. چارچوگردانی و چک چکو در استهبان، عم کبار و تعزیه در خرمبید، آیین خیمه‌های برافراشته و تعزیه در زرگان، تعزیه در صحرا رود فسا، مراسم عاشورا در روستای دوان کارزون، تعزیه در مردوشت، مراسم پرچم سرخ حسینی در فورگ داراب، مراسم عزاداری در لار و مراسم سینه‌زنی قطاری در شهر شیراز از آیین‌هایی است که در فهرست آثار معنوی کشور به‌عنوان آثار ناملموس به ثبت رسیده‌اند. آیین چک چکو و چارچوگردانی یکی از آیین‌هایی است که آن را مردم استهبان برگزار می‌کنند.آیین چک‌چکو که نشانه شمشیر اشعیا و ضرب سم اسبان است در عصر عاشورا اجرا می‌شود.در این آیین عزاداران به‌صورت دایره حلقه می‌زنند و در دستشان دو قطعه چوب یا سنگ می‌گیرند و با نوحه‌خوان مهنوایی می‌کنند و قطعات چوب و سنگ را به هم می‌زنند، صدایی که از این حرکت به گوش می‌رسد نمادی از صدای سم اسبان در برخورد شمشیرها در عصر عاشورا است. آیین سنتی چارچوگردانی شب استنوا نیز در حسینیه محله اهر استهبان برگزار می‌شود.چارچو از اتاقکی چوبی باکف مستطیلی تشکیل و بدنه آن از شیشه پوشیده شده است. در این مراسم از ابتدای شب دسته‌های عزادار، زنجیرزن و سینه‌زن به حسینیه محل چارچوگردانی می‌روند.معمولا این عزاداری‌ها با سینه‌زنی دایره شکل آغاز می‌شود و پس‌ازآن گروهی از جوانان درحالی‌که بر سر می‌زنند، این نوحه را تکرار می‌کنند، پس‌ازآن ۱۶نفر از جوانان چهار طرف چارچو را بلند می‌کنند و وسط میدان می‌چرخانند. پس از سه بار چرخش، چارچو را به‌جای خود در ساختمان حسینیه منتقل می‌کنند که تا سال دیگر در همان‌جا باقی می‌ماند.اهالی روستای دوان کارزون نیز هرسال به یاد عاشورای حسینی مراسم ویژه‌ای به‌جا می‌آورند. آن‌ها تمام کوجه‌ها را غبارروبی و محل‌های عزاداری را سیاه‌پوش می‌کنند.سینه‌زنی از شب هفتم محرم شروع می‌شود و گروه سنج و دهم‌ازن در محل تجمع شروع به نواختن سنج و دمام می‌کنند، پس‌ازآن مردم محله پایین در میدان کنار بقعه شاه سلیمان و مردم محله بالا در میدان کنار مسجد جامع دوان جمع می‌شوند.محل تجمع عزاداران، میدانی است که وسط آن را سه دایره متحالمکرز به فاصله چند متر تشکیل می‌دهد. دایره کوچک‌تر که در مرکز قرارگرفته محل سینه‌زنی کودکان، دایره دوم محل سینه‌زنی جوانان و دایره سوم که بزرگ‌تر است به بزرگان و رهش سفیدان اختصاص دارد. در این مراسم یک نفر تک‌خوان اشعار مرثئی است و بقیه به او جواب می‌دهند.از دیگر مراسم‌های عزاداری ثبت‌شده در فهرست ملی کشور می‌توان به اجرای یکی از بزرگ‌ترین تعزیه‌های کشور در صحرا رود شهرستان فسا اشاره

دریچه

روزنامه‌نگاری

کس با تو عذو محاربت نتواند
زیرا که گرفتار کمندت ماند
نه دل دهدش که با تو شمشیر زند
نه صبر که از تو روی برگرداند

منتقدان کتاب

مدیوم لانگ شات:

نمای بین فول‌شات و کابوی شات است. در این نما بازیگر از زانو به بالا نشان داده می‌شود.

مجازستان

- نمی‌دونم چرا هم‌ا‌ش حس می‌کنم خوردن موز باعث جلوگیری از ریزش موها می‌شه. شاید هم چون تا حالا میمون کچل ندیدم.(**دومینور هارمونیک**)
- ولسی بعضی‌ها مون به یه مدل عجیبی یادمون میره تولد دوستامونو تبریک بگیم. می‌دونیم تاریخ تولدشون کیه ها ولی چون معمولا نمی‌دونیم روزی که توشیم چندمه باخت میدیم.(**مارشال دودول**)
- ۹۰درصد آدمایی که بقیه رو احق می‌دونن لزوما خودشون باهوش و عاقل نیستن، صرفا نوع حماقتشون فرقی می‌کنه.(**سوداد**)
- تا کمر تو باتلاق مشکلات و ناراحتی‌ها گیر کردیم و هرهر روز با کلی تلاش چند سانی میام بیرون. متأسفانه هر بار به اتفاق جدید دوباره چند سانت بیشتر از قبیل فرو میبر تمون داخل باتاق و این چرخه ادامه داره.(**ژنرال**)

کتابشناسی

فرود قطعات موشک چینی در اندونزی و مالزی

قطعاتی از موشک چینی که طی روزهای گذشته از آتمسفر زمین رد شد و بر فراز اقیانوس هند فرود آمد، در جنوب شرقی آسیا رصد شده است.این زباله فضایی در حقیقت قسمت اصلی موشک لانگ مارچ ۵B به وزن ۲۵تن بود که بخشی از آن هنگام ورود به آتمسفر سوخت اما مقدار قابل توجهی از آن (حدود ۲۰ تا ۴۰کبرد وزن بوستر) از جو زمین رد شد.اکنون بقایای باقیمانده بوستر در نقاط مختلف زمین ظاهر شده و مقامات محلی بخش‌هایی از موشک را کشف کرده‌اند. برخی از این قطعه‌ها به‌اندازه‌ی بزرگ هستند که ممکن بود هنگام فرود در روستا یا شهر خسارتی به بار بیاورند. اما خوشبختانه به نظر می‌رسد هیچ‌یک از این موارد اتفاق نیفتاده است.طبق اطلاعات موجود بخش‌های قابل توجهی از زباله‌های فضایی در استان کالیمانتان اندونزی و ایالت ساراواک در مالزی فرود آمده‌اند. تاکنون گزارشی از قربانیان یا خسارت واردشده به املاک شخصی ثبت‌شده است.این موشک در ۲۴جولای سال جاری میلادی همراه یک ماژول جدید برای ایستگاه فضایی تیانگانگ چین به فضا پرتاب شد. قسمت اصلی موشک همراه آن به مدار زمین رفت و در مرحله بعد به آتمسفر زمین وارد شد. این استراتژی از بین بردن بوستر از قبل طراحی شده بود.

تیم‌نامه

ششمین انقراض بزرگ روی زمین چه زمانی اتفاق می‌افتد؟

دانشمندان متخصص آب‌وهوا به نام «کونیو کاپهو» با بررسی برخی شاخص‌ها می‌گویند انتظار ندارد تا سال ۵۰۰میلادی انقراض بزرگ بعدی بیفتد. اگر این تحلیل درست باشد، هنوز ساکنان زمین برای نجات آن زمان دارند و باید به‌سرعت دسته‌به‌گاز شوند تا انقراض دسته‌جمعی بعدی به تعویق بیفتد. زمین در طول ۴۰میلیون سال گذشته، پنج انقراض دسته‌جمعی را پشت سر گذاشته است. آخرین و بزرگ‌ترین آن به ۲۵۰میلیون سال پیش بازمی‌گردد که ۹۵درصد از گونه‌های روی کره زمین از بین رفتند. اما سؤال این است که انقراض بعدی زمین چه زمانی اتفاق می‌افتد؟ دانشمندان در تلاش‌اند تا زمان انقراض بعدی را پیش‌بینی کنند. تغییرات آب و هوایی و گرمایش زمین موضوعاتی هستند که این روزها توجه بسیاری را به خود جلب کرده است. دانشمندان ژاپنی با محاسبه وضعیت آب‌وهوا و همچنین بررسی برخی پارامترها، تخمین از انقراض بزرگ بعدی ارائه می‌دهد که در آن گونه‌های بیشتری از بین خواهند رفت. گفتنی است میانگین دمای سطح زمین و از دست دادن تنوع زیستی رابط‌های خطی با یکدیگر دارند. بزرگ‌ترین انقراض دسته‌جمعی ۲۵۰میلیون سال پیش رخ داد. موج گرما ناشی از تغییرات آب و هوایی باعث شده تا روند نزدیک شدن به انقراض بعدی سریع پیدا کند. سیاره زمین، چرخه‌هایی از گرما و سرمای شدید را پشت سر می‌گذارد. با پیشروی چرخه از اوج سرمای شدید به گرمای شدید، باعث از بین رفتن برخی گونه‌ها می‌شود و در نهایت این اتفاقات می‌تواند منجر به انقراض دسته‌جمعی شود. مطالعات قبلی نشان می‌دهند معمولا انقراض دسته‌جمعی به دنبال تغییرات آب و هوایی رخ می‌دهد. کونیو کاپهو، دانشمند ژاپنی آب‌وهوا با بررسی میانگین دمای سطح زمین، زمان تقریبی انقراض بزرگ بعدی را پیش‌بینی کرده است. کاپهو می‌گوید وقتی زمین سرد می‌شود، بیشترین احتمال انقراض مطرح می‌شود و وقتی دما تا حدود ۷درجه سلسیوس کاهش یابد، این احتمال قوت می‌گیرد. وقتی زمین در حال گرم شدن باشد نیز همین احتمال مطرح می‌شود و وقتی دمای زمین تا ۹درجه سلسیوس افزایش پیدا کند احتمال بزرگ‌ترین انقراض دسته‌جمعی مطرح می‌شود. ازجایی‌که زمین در حال حاضر در مرحله گرم شدن قرار دارد، طبق محاسبات کاپهو، می‌توان انقراض بعدی زمین را تخمین زد. در مطالعات قبلی انجام‌شده گفته‌شده بود که افزایش ۵،۲درجه سلسیوسی زمین باعث انقراض دسته‌جمعی خواهد شد. هشدارهای دانشمندان آب‌وهوا می‌گوید با نرخ فعلی انتشار گازهای گلخانه‌ای، زمین تا پایان قرن ۲۰۴درجه سلسیوس گرم می‌شود و تلاش‌های فعلی بر این متمرکز است که اجازه ندهیم چنین اتفاقی بیفتد. کاپهو پیش‌بینی می‌کند که در بدترین سناریو، تغییر دمای ۹درجه سلسیوس برای زمین تا سال ۲۵۰۰ رخ نمی‌دهد.